СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының көктемгі семестрі
«Қазіргі қазақ тілі» білім беру бағдарламасы

Пәннің коды	Пәннің атауы	Студенттің өзіндік жұмысы (СӨЖ)	Сағат саны			Кредит саны	Студенттің оқытушы басшылығымен өзіндік жұмысы (СОӨЖ)
			Дәрістер (Д)	Практ. сабақтар (ПС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
9B118; MSKYa; 2207; MSKYa; 4422;	Қазақ тілі сөзжасамы уәждемесі	98	15	30	-	5	7

Курс туралы академиялық ақпарат

Оқытудың түрі	Курстың типі/сипаты	Дәріс түрлері	Практикалық сабақтардың түрлері	СӨЖ саны	Қорытынды бақылау түрі
Онлайн / біріктірілген	Теориялық	проблемалық, аналитикалық дәріс	міндеттерді шешу, жағдаяттық тапсырмалар	Үштен кем емес	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде тест/ кейс

Дәріскер	Салқынбай Анар Бекмырзақызы
e-mail	asalkbek@gmail.com
Телефондары	8 707 823 8770

Курстың академиялық презентациясы

Пәннің мақсаты	Оқытудың күтілетін нәтижелері (ОН) Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ) (әрбір ОН-ге кемінде 2 индикатор)
Қазақ тілі сөзжасам жүйесінің негізгі заңдылықтары мен тәсілдерін, теориялық ұғымдары мен жүйесін семантикалық аспектіде, қазақ сөздерінің жасалу ерекшеліктерін когнитивтік негізде оқыту	➢ когнитивтік (базалық білім) – Қазақ әдеби тілінің ғылыми-теориялық мәселелерінің бүгінгі даму үрдісін түбегейлі талдай білуі үшін, атаудың сөзжасамдық сипаты мен уәждемелік мәнін, ерекшелігі мен тәсілдерін меңгеру. Атаудың жасалуындағы негізгі себеп мен уәжділікті, танымдық сипатты талдау және қолдану. Сөзжасамдық тәсілдерді саралап, кез келген туынды сөздің уәжділік сипаты құрамын ғылыми-практикалық тұрғыдан зерделеу. Туынды сөздің танымдық сипатын тану, талдау. ➢ функционалдық (әдістемелік, технологиялық білім) – әдістер, тәсілдер, техникалар, технологиялар; мониторинг жүргізу, тестілеу жүргізу, баға беру, жоспарлау (немесе ұйымдастыру), өндіріс, қайта қарау, ұсыныстар жасау. ➢ жүйелік (өнімді) – оқу өнімі	Атаудың сөзжасамдық ерекшелігін анықтау; Туынды сөздің басты уәждемелік ерекшеліктерін білу; Сөзжасам мен уәждеменің байланысы мен айырмасын түсінеді. Сөзжасам мен таным теориясы арасындағы сабақтастықты таниды. Сөзжасамның жеке тәсілдерін талдай алады. Сөзжасам тәсілдерінің ерекшелігін біледі. Сөзжасам саласын зерттейтін басты әдіс-тәсілдерді толық меңгереді. Сөзжасамды оқыту барысында қолданатын тәсілдер арқылы жұмыс істейді.

	Сөзжасамдық теориямен қарулануы, жаңа атау жасаудың уәждiлiгiн, когнитивтік негізділігін, атау теориясының басты бағыттары мен ерекшеліктерін зерделеу
Пререквизиттер	Қазақ тілінің фонетикасы, Қазақ тілінің лексикологиясы, Қазақ тілінің морфологиясы.
Постреквизиттер	Қазақ тілінің синтаксисі, магистратурада оқытылатын негізгі пәндер мен элективті пәндер
Әдебиет және ресурстар	1. Байтұрсынов А. Тіл тағылымы. – Алматы, 1994. 2. Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. –Алматы, Ғылым, 1999. 3. Оралбаева Н. Қазақ тілінің сөзжасам жүйесі. – Алматы, 2002. 4. Сыздық Р. Сөз сыры. Алматы, 2005 5. Нұрмағанбетов Ә. Сөз сырына саяхат. Алматы, 1990. 6. Ибатов Ә. Қазақ тілінің туынды сөздер сөздігі. - Алматы. Ғылым, 1988. 7. Исаев С. Қазіргі казақ тіліндегі сөздердің грамматикалық сипаты. – Алматы. "Рауан", 1998 8. Қазіргі казақ тілінің сөзжасам жүйесі.- Алматы: Ғылым, 1989. 9. Салқынбай А.Б. Қазақ тілінің сөзжасам сөздігі. –Алматы, Қазақ университеті,2018 10.Салқынбай А.Б. Тарихи сөзжасам. Семантикалық аспект. А. 2018. 11.Салқынбай А,.Б. Қазақ сөзі: уәжділігі мен тектілігі. Алматы. 2012. 12.Салқынбай А. Қазақ тілі сөзжасамы. – Алматы, 2012. 13.Қасым Б. Қазақ тіліндегі күрделі сөздер. Уәждеме және аталым. –Алматы, Ғылым, 2001. *14.* Қасым Б.Қ. Қазақ тіліндегі заттың күрделі атауларының теориялық негіздері: Фил. *ғыл. док. дисс. – Алматы, 2012. – 313 б.* 15.Гинатулин М. М. К исследованию мотивации лексических единиц (на материале наименований птиц). 16. Блинова О.И. Явление мотиваций слов – Томск: Изд-во Томского университета, 1984. 17.Әділбаева Ұ. Қазақ тіліндегі өсімдік атауларының уәжділігі, Алматы. 2001. 18.Әкімішева Ж. Ою-өрнек атауларының уәждемесі және таңбалық табиғаты (лингвомәдени аспект): Филол. ғыл. канд. дис.: 10.02.19. – Алматы: ҚазҰУ, 2004. – 120 б. 19.Шойбекова Ғ. Туынды сөздердің мағыналық ерекшелігі мен уәжділігі (семантикалық тәсіл): Филол. ғыл. канд. дис.: 10.02.02. – Алматы: ҚазМҰУ, 2006. – 134 б.
Университеттік моральдық-этикалық құндылықтар шеңберіндегі курстың академиялық саясаты	**Академиялық тәртіп ережелері:** Барлық білім алушылар ЖООК-қа тіркелу қажет. Онлайн курс модульдерін өту мерзімі пәнді оқыту кестесіне сәйкес мүлтіксіз сақталуы тиіс. **НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!** Дедлайндарды сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі! Әрбір тапсырманың дедлайны оқу курсының мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесінде (кестесінде), сондай-ақ ЖООК-та көрсетілген. **Академиялық құндылықтар:** - Практикалық / зертханалық сабақтар, СӨЖ өзіндік, шығармашылық сипатта болуы керек. - Бақылаудың барлық кезеңінде плагиатқа, жалған ақпаратқа, көшіруге тыйым салынады. - Мүмкіндігі шектеулі студенттер asalkbek@gmail.com е-мекенжайы бойынша консультациялық көмек ала алады.
Бағалау және аттестаттау саясаты	**Критериалды бағалау:** дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің қалыптасуын тексеру). **Жиынтық бағалау:** аудиториядағы (вебинардағы) жұмыстың белсенділігін бағалау; орындалған тапсырманы бағалау.

Оқу курсының мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесі (кестесі)

Апта / модуль	Тақырып атауы	ОН	ЖИ	Сағат саны	Ең жоғары балл	Сабақты өткізу түрі / платформа	Білімді бағалау формасы
	Модуль I. Сөзжасамның жалпы теориялары мен қағидалары						
1	**Д1.** Қазақ тілі сөзжасамының уәждемесі» пәнінің зерттеу нысаны. Өзге пәндермен байланысы. Зерттелуі.	ОН 1	ЖИ 1.1	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 1
	ПС 1. Сөзжасамның түркітануда және Қазақ тіл білімінде зерттелуі, зерттеу тәсілдеріне талдау.	ОН 2	ЖИ 2.1	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ1
	Сенбі 23.00 - ӨТС1, ТТ1 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
2	**Д2.** Сөзжасам мен атау теориясы. Ұғым мен ой, атау, таңба арасындағы байланыс. Сөзжасам-ның объективтілігі мен субъективтілігі туралы.	ОН 1	ЖИ 1.1	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 2
	ПС 2. Атау жасаудағы ұлттық таным мен уәждің таңбадағы көрінісі.	ОН 2	ЖИ 2.1	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ2
	Сенбі 23.00 - ӨТС2, ТТ2 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
3	**Д3.** Сөзжасам және уәждеме.	ОН 1	ЖИ 1.1	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 3
	ПС3. Сөзжасам процесіндегі екіншілік мағына. Атаудың уәжділігін көрсету арқылы туынды сөздің семантикалық құрылымын анықтау	ОН 2	ЖИ 2.1	1	7	Zoom- да жүйесінде тест	ТТ 3
	СӨЖ 1. Байтұрсынов А. еңбегіндегі сөзжасамдық басты ұғымдар мен терминдерге уәждемелік талдау жасау	ОН 2	ЖИ 2.1		25	Zoom- да тест	ЖТ1
	Сенбі 23.00 - ӨТС3, ТТ3, ЖТ1 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
4	**Д4.** Сөзжасам жүйесінің негізгі ұғымдары. Сөзжасамдық мағына, сөзжасамдық ұя, сөзжасамдық қалып, тәсіл, сөзжасамдық тип, сөзжасамдық тізбек, сөзжасамның негізділігі, сөзжасамның жүйелілік сипаты.	ОН 1	ЖИ 1.1	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 4
	ПС4. Сөзжасамдық ұғымдардың әрқайсысына анықтама беріп, құрылымдық ерекшеліктеріне талдау жасау.	ОН 2	ЖИ 2.2	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ4
	СӨЖ 2. Сөзжасамның теориялық ұғымдары.	ОН 2	ЖИ 2.1, 2.2		25	MS Teams/Zoom да вебинар	ЖТ2
	Сенбі 23.00 - ӨТС4, ТТ4, ЖТ2 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
5	**Д5.** Туынды сөздің уәждемелік негізділігі мен номинативтік ерекшелігі.	ОН 1	ЖИ 1.1	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 5

	ПС5. Туынды сөздердің уәжділігі. Туынды атаудың табиғатын танудағы ұлттық танымның маңызын нақты мысалдар арқылы айқындау.	ОН 2	ЖИ 2.3	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ5
	БЖ1 Оқыған материалдың құрылымдық-логикалық сызбасын жасау	ОН 2	ЖИ 2.1 - 2.3		15	MS Teams/Zoom да вебинар	БЖ
	Сенбі 23.00 - ӨТС5, ТТ5 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
Модуль II. Қазақ тіліндегі сөзжасамдық тәсілдер							
6	**Д6.** Сөзжасам тәсілдері, олардың түрі, ерекшеліктері. Сөзжасамдық тәсілдің универсальдық мәні.	ОН 1	ЖИ 1.2	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 6
	ПС6. Түркі тілдеріндегі, қазақ тіліндегі басты сөзжасамдық тәсілдерді анықтау, ерекшеліктерін саралау.	ОН 3	ЖИ 3.1	1	7	MS Teams/Zoom да тест	ТТ6
	Сенбі 23.00 - ӨТС6, ТТ6 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
7	**Д7** Фонетикалық сөзжасам және туынды сөздің уәжділігі. Дауысты дыбыстар арқылы жасалған сөзжасамдық қалыптар.	ОН 1	ЖИ 1.2	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 7
	ПС7. Дауысты дыбыстар арқылы жасалған сөзжасамдық қалыптарды нақты мысалдар арқылы талдау	ОН 3	ЖИ 3.2	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ7
	Сенбі 23.00 - ӨТС7, ТТ7 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
8	**Д8.** Дауыссыз дыбыстар арқылы жасалған сөзжасамдық қалыптар және олардың уәжділігі.	ОН 1	ЖИ 1.2	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 8
	ПС8. Дауыссыз дыбыстар арқылы жасалған сөзжасамдық қалыптарды нақты мысалдармен талдау.	ОН 3	ЖИ 3.1-3.2	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ8
	СӨЖ 3 . «Қазақ тілінің сөзжасам сөздігі» (1-кітап) бойынша сөзжасамдық ұя мен тізбекке семантикалық және уәждік талдау	ОН 3	ЖИ 3.1-3.2		25	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде тест	ЖТ3
	Сенбі 23.00 - ӨТС8, ТТ8, ЖТ3 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
9	**Д9.** Синтетикалық сөзжасам. Зат есім сөздердің синтетикалық сөзжасамы. Жаңа туынды сөздердің уәжділігі. Арнайы сема жасаудағы морфтың рөлі.	ОН 1	ЖИ 1.2	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 9
	ПС9. Сын есім, сан есімнің, есімдіктің синтетикалық сөзжасам. Жұрнақтар арқылы жасалған туынды сөздердің екіншілік мағынасы мен уәждік сипаты.	ОН 3	ЖИ 3.1-3.2	1	7	MS Teams/Zoom да тест	ТТ9
	СӨЖ 4 «Қазақ тілінің сөзжасам сөздігі» (1-кітап) бойынша сөзжасамдық жұп мен сөзжасамдық мағынаға уәждемелік талдау жүргізу.	ОН 3	ЖИ 3.1-3.2		25	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде тест	ЖТ4
	Сенбі 23.00 - ӨТС9, ТТ9, ЖТ4 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						

10	**Д10** Етістіктің синтетикалық сөзжасамы. Түбір мен жұрнақтардың сөзжасамдық мағына жасаудағы рөлі мен уәжділігі.	ОН 1	ЖИ 1.2	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 10
	ПС10. Етістіктің синтетикалық сөзжасамына нақты мысалдар келтіріп талдау	ОН 3	ЖИ 3.3	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ1
	БЖ2 **Оқылған материалдың құрылымдық-логикалық сызбасын жасау**	ОН 3	ЖИ 3.1-3.3		15	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде жазбаша	БЖ
	Сенбі 23.00 - ӨТС10, ТТ10 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
Модуль III. Семантикалық және аналитикалық тәсілдер семантикасы							
11	**Д11.** Семантикалық сөзжасам. Тіл біліміндегі транспозиция туралы ілімдерге шолу. Транспозиция түрлері. Конверсия құбылысы туралы. Семантикалық сөзжасам жүйесіндегі мағыналық даму.	ОН 1	ЖИ 1.3	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 11
	ПС11. Семантикалық сөзжасамның негізгі ерекшелігіне талдау. Семантикалық сөзжасам жүйесіндегі мағыналық дамуға нақты мысалдар келтіру.	ОН 4-5	ЖИ 4.1, 5.1	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ11
	Сенбі 23.00 - ӨТС11, ТТ11 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
12	**Д12.** Сөздің антонимдік, синонимдік, көпмағыналылығының даму ерекшелігі. Оның номинация теориясы мен уәжділік негізінде түсіндірілуі.	ОН 1	ЖИ 1.3	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 12
	ПС12. Көпмағыналылық пен омонимия құбылысының арақатынасын «Сөзжасам сөздігі» бойынша нақты мысалдар арқылы зерделеу.	ОН 4-5	ЖИ 4.2, 5.1	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ12
	Сенбі 23.00 - ӨТС12, ТТ12 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
13	**Д13.** Аналитикалық сөзжасам тәсілі. Аналитикалық сөзжасамның қалыптары, ол туралы көзқарастарға шолу. Есім сөздердің синтаксистік сөзжасамы.	ОН 1	ЖИ 1.3	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 13
	ПС13. Қазіргі аналитикалық тәсіл арқылы жасалған туынды сөздердің мағыналық құрылымына «Сөзжасам сөздігі» бойынша нақты мысалдар арқылы зерделеу.	ОН 4-5	ЖИ 4.3, 5.1	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ13
	СӨЖ 5 Исаев С. «Қазіргі қазақ тіліндегі сөздердің грамматикалық сипаты» еңбегіндегі сөзжасам теориясы	ОН 5	ЖИ 5.1		25	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде тест	ЖТ5
	Сенбі 23.00 - ӨТС13, ТТ13, ЖТ5 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
14	**Д14.** Есім негізді күрделі сөздер. Олардың зерттелуі, орфограммасы туралы көзқарастар. Күрделі сөздердің атау теориясы арқылы зерделенуі.	ОН 1	ИД 1.3	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 14

	ПС14. Күрделі сөздердің семантикалық құрылымы мен уәжділігі. Күрделі зат есімдер мен күрделі сан есімдер, күрделі сын есімдер: олардың екіншілік мағыналарын талдау.	ОН 4-5	ЖИ 4.3, 5.1	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ14
	СӨЖ 6 Күрделі етістік туғызушы тұлғалар мен олардың семантикасы мен уәжделуі.	ОН 5	ЖИ 5.1		25	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде тест	ЖТ6
	Сенбі 23.00 - ӨТС14, ТТ14, ЖТ6 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
15	**Д15.** Теңеулер мен фразеологиялық бірліктер – туынды сөз	ОН 1	ЖИ 1.3	2		MS Teams/Zoom - да бейнедәріс	ӨТС 15
	ПС15 Фразеологиялық бірліктердің семантикалық сыры мен сипаты, ғылыми көзқарастарға талдау жасау.	ОН 4-5	ЖИ 4.4, 5.1-5.2	1	7	MS Teams/Zoom да вебинар	ТТ15
	БЖЗ Оқыған материалдың құрылымдық-логикалық сызбасын жасау	ОН 4-5	ЖИ 4.1 - 5.2		15	Moodle қашықтан оқыту жүйесінде жазбаша	БЖ
	Сенбі 23.00 - ӨТС15, ТТ15 тапсыру ДЕДЛАЙНЫ						
	АБ2					**100**	

Филология факультетінің деканы м.а. **Б.У. Джолдасбекова**

Оқыту және білім беру сапасы бойынша Академиялық комитетінің төрағасы **Ж.А. Сәрсенбай**

Кафедра меңгерушісі м.а. **А.Ж. Амиров**

Дәріскер **А. Салқынбай**